

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKYSILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTORREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Cu acest număr, apariția DREPTULUI se întreprinde pe timpul vacanței judecătorești.

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I.* — Basarabia. — Județele din sudul acestei provincii. — Legiunile de care sunt guvernate. — Instanțe de fond. — Hotărârile întemeiate pe motive eronate. — Executor testamentar. — Sistemul legii rusești. — Motive de recurs. — Motivări insuficiente. — Respingere. (V. Tarenco cu Epitropia Bisericii Lipovenesti).

Curtea de Apel din Iași, secția II. — Vânzare. — Promisiune unilaterală. — Policițiune. — Opțiune. — Efecte juridice. (Ecatarina Leonardescu și alții cu Eduard Ghica).

Trib. Ilfov, secția II. civ. cor. — Locațiune de servicii. — Durată nedeterminată. — Concedere. (N. Popovici-Lupa cu Casa Rurală).

Trib. Dolj, secția III. — Delicte de presă. — Calomnie. — Funcționar public. — Competința tribunalelor ordinare. — Noua Constituțiune. (I. Băloescu parte civilă cu inculpatul Mitu Andreescu).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiunea I

Audiența dela 4 Mai 1923

Președinția D-lui Gh. V. Buzdugan, președinte

V. Tarenco cu Epitropia Bisericii Lipovenesti

BASARABIA. — JUDEȚELE DIN SUDUL ACESTEI REGIUNI. — DACĂ SUNT GUVERNATE DE CODUL CIV. RUS SAU DE CEL ROMÂN.

INSTANȚE DE FOND. — HOTĂRĂRI ÎNTEMEIATE PE MOTIVE DE DREPT ERONATE. — DREPTUL SUPREMURII CURȚII DE A LE ÎNLOCUI CU ACELE CE URMEAZĂ A SE APLICA SPEȚEI.

EXECUTOR TESTAMENTAR. — FUNCȚIUNEA LUI ÎN SISTEMUL LEGII RUSE. — ACȚIUNE NEREGULATĂ. — HOTĂRĂRE DE RESPINGERE. — DACĂ POATE FI ÎNVOCATĂ CA AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT FAȚĂ DE ALTĂ ACȚIUNE REGULAT ÎNTENTATĂ ULTERIOR.

MOTIVE DE RECURS. — SIMPLA LOB ENUNȚARE. — RESPINGERE. — (ART. 1084 C. CIV. RUS, ART. 798 PR. CIV. RUSĂ).

1. În județele din sudul Basarabiei se aplică codul civil rus, iar nu cel român. Aceasta rezultă: a) din diferitele deciziuni ale Senatului Ocârmuitor din Petrograd (Curtea de Casație), fie acele ale Departamentului civil de Casație, fie acele ale Adunărilor generale ale departamen-

telor de Casație (secțiuni-unite), deciziuni cu caracter obligatoriu pentru instanțele de fond; b) din împrejurarea că doctrina efectului anexiunei cu privire la aplicațiunea legilor, din dreptul internațional public, nu este compatibilă cu sistemul legislației pozitive ruse, care nu îngăduie aplicațiunea unor legi neemanate dela autoritatea autocrată; c) din ucazurile și legile private la aplicațiunea legilor de drept privat și în special din ucazul din 24 Ianuarie 1879; d) din faptul că codul civil român, aplicabil în Basarabia înainte de anexiunea sudului ei la 1879, a fost abrogat prin art. IV al. codului civil rus.

Prin urmare, în mod eronat și cu violarea art. II din Decretul pentru organizarea justiției în Basarabia, instanțele de fond aplică codul civil român litigiilor născute în sudul acelei regiuni.

2. Apartține Curței supreme a înlocui în hotărârea atacată cu recurs motivele de drept pe care, în mod eronat, se întemeiază instanțele de fond, prin acelea care urmează a fi aplicate în cauză, simpla menționare a unor texte de lege streine, neputând atrage anularea hotărârei.

3. În legislația rusă, funcțiunea executorilor testamentari, ca și în legea română, este mărginită la actele de conservare a averii până la executarea dispozițiilor testamentare și ca atare ei nu au căderea de a face acte de administrațiune, opozabile succesorilor, cu privire la imobilele succesiunii.

4. Hotărârea de respingere a unei acțiuni ne-regulat introdusă, nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat față de o a doua acțiune ulterior intentată, care nu ar mai fi atinsă de viciul imputat primei acțiuni.

5. Când recurentul se mărginește numai a enunța textele de lege ce pretinde a fi nesoco-

tite, fără a preciza în ce constă violarea acelor texte, motivul urmează, conform art. 798 pr. civ. rusă, a fi respins ca insuficient dezvoltat.

N. 443. — Respins recursul făcut de V. Tarenco contra sentinței N. 19/921 a Trib. Ismail, dată în proces cu Epitropia Bisericii Lipovenești din Ismail.

În lipsa părților, s'a ascultat raportul făcut în cauză de d-l consilier I. N. Stambulescu.

Curtea, deliberând

Asupra motivului I de recurs:

„Rău Tribunalul mi-a aplicat codul civil român, când aici în județul Ismail este aplicabil numai codul civil rusesc și numai printr'un exces de putere a aplicat legea românească“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care se constată că intimata, Epitropia Bisericii Lipovenești din Ismail, devenind proprietara unui teren de cultură pe baza testamentului notarial al defunctei Maria Cîncova Dromascova, întărit spre executare de Trib. regional din Chișinău, a chemat în judecată pe recurentul Vasile Tarenco arendaș al acestui teren spre a se anula contractul de arendare încheiat de către Iacov Avacumov, unul din executorii testamentari ai defunctei.

Că Trib. Ismail constatând că, prin testamentul în discuțiune, a cărui validitate nu a fost contestată, executorii testamentului nu aveau dreptul de a arenda pământul până la predare, ci erau ținuti de a face predarea conform art. 916 c. civ. rom. în termen de un an, a admis acțiunea și a declarat nul menționatul contract de arendare.

Că astăzi se pretinde de recurent, prin motivul de recurs, că Trib. pentru a hotărâ astfel a violat art. II din decretul-lege pentru organizarea justiției în Basarabia, de oarece a rezolvat afacerea, întemeindu-se pe dispozițiunile codului civil român, deși în județul Ismail urma să se aplice conform menționatului text de lege, codul civil rus.

Considerând că, în lipsa unui text formal de lege, chestiunea de a se ști dacă în urma anexiunii județelor din sudul Basarabiei, hotărâtă la 1878 de congresul de pace de la Berlin, s'a reintrodus legislația civilă rusă în regiunea anexată, cuprinzând actualele ținuturi Ismail și Cahul, a fost pusă în discuțiunea instanțelor judecătorești sub guvernarea rusă, imediat după anexiune; că Senatul Ocârmuitor din Petrograd, în a cărui competență era de a determina cu caracter obligatoriu, pentru toate instanțele de fond, înțelesul exact al legilor și a veghia la aplicațiunea lor uniformă, prin deciziunea sa No. 119 dată la 2 Aprilie 1880 de Departamentul civil de casație, examinând chestiunea, a decis că afacerile civile născute în urma anexiunii de la 1878 se rezolvă pe baza legilor civile ruse; că această soluțiune, cu excepția deciziei 78 din 1895, a fost constant menținută prin numeroase deciziuni ale sale date unele de către Departamentul civil de Casație, iar altele de Adunarea generală a departamentelor de castie, până la Noembrie 1915 când prin deciziunea No. 89 a hotărât în acelaș sens; că în aceste împrejurări, dat fiind caracterul obligatoriu al deciziunilor sale, rămâne constant în materie, că în intervalul de la 1878 până la 1918 data realipirii Basarabiei la România, în această regiune raporturile de drept privat născute după anexiune au fost rezol-

vate de instanțele judecătorești în mod statornic pe baza legiuierei civile ruse.

Considerând că dacă în doctrina dreptului internațional public se admite ideea că prin efectul anexiunii legile reglementând raporturile de drept privat din Statul anexat nu se introduc de drept în regiunea anexată, ci această regiune continuă a fi guvernată de legile găsite în vigoare, până când autoritatea Statului anexant le modifică sau desființează complet, această teorie însă cată a fi în specie comparată cu regulile de drept public admise de legislația pozitivă a imperiului rus și a examina în ce măsură această normă de drept este compatibilă și a fost admisă de legislația pozitivă a imperiului.

Că, în această privință, chiar fără a urma doctrina admisă în numeroase decizii ale Senatului Ocârmuitor din Petrograd care, interpretând art. 47 devenit în urmă 84 din legile fundamentale ale Imperiului, hotărăște, pe baza acestui text, că în cuprinsul imperiului nu se pot aplica legi neemanate sau neadoptate de Autoritatea autocrată, rezultă însă indicațiuni suficiente din complexul legilor edictate cu ocazia reanexiunii Basarabiei de sud că la 1878, legile românești de drept civil găsite în vigoare nu au mai fost menținute, după cum se procedase la prima anexiune din 1812.

Că, într'adevăr, la anexiunea din 1812, Autoritatea autocrația rusă, în dorința de a menaja sentimentele populațiunii românești și a înlătura tendințele de emigrațiune ce se manifestau, a hotărât prin legea din 1812 și în urmă la 1813, 1818 și 1825, dintre alte măsuri de protejare că, în ce privește administrația justiției, judecarea cauzelor să se facă în limba moldovenească, după legile și obiceiurile locale ale Țării Moldovei; că această situațiune a fost menținută până la 1828 când prin art. 63 din Așezământul Ocârmuirei Oblastiei Basarabiei, s'a hotărât că afacerile la autoritățile publice se vor trata în limba rusă, iar la judecarea cauzelor, în caz de insuficiență a legilor locale ale țării să se aplice legile rusești, afară de procesele din județele Ismail și Akerman, în cari, după cum se exprima legea, deoarece în ele nu sunt Moldoveni, afacerile trebuiesc judecate, pe baza legiurilor rusești“.

Considerând că această stare de drept dăinuind până la 1857, când județul Ismail a fost retrocedat României, de la această dată a încetat aplicațiunea legii ruse în fostul ținut Ismail, fiind înlocuită prin legea în vigoare în Moldova și apoi prin codul civil introdus de Domnitorul Alexandru Ioan I. Cuza până la 1878, când din nou s'a anexat la Imperiul rus acest ținut al Ismailului, fără însă ca, cu această ocazie legiuitorul rus să-și mai fi arătat voința după cum procedase la 1812 de a menține în vigoare legile civile românești.

Că acest fapt indică o schimbare de atitudine a autorității autocrate ruse față de această regiune și dat fiind motivul pe care se întemeiasă pentru a introduce la 1812 legiuirea rusă, adică, că în această regiune nu se află populațiune moldovenească, face puțin probabilă credința că autoritatea rusă ar fi admis de astă dată că o guvernare atât de vremelnică

românească, în timp de 21 ani, dela 1857—1878, iar fi schimbat, caracterul etnic al regiunii și că populațiunea românească de astă dată, ar fi fost atât de numeroasă, încât să fi justificat revenirea la sistemul ce adoptase în anul 1812, adică admitie și de astă dată în vigoare legile românești, pe care le abrogase prin Ucazul din 1828.

Că, în adevăr, la 1878, încă înainte de predarea de fapt a provinciei de către guvernul român, legiuitorul rus prin Ucazul 58863 dela 21 Sept. 1878, organizând instanțele de judecată, supune judecarea afacerilor instanțelor de pace și Tribunalului regional Chișinău, după competența prevăzută în codurile judeciare dela 20 Noembrie 1864, adică după codul și procedura civilă rusă, ceea ce implică introducerea acestor legiuri în materie.

Că, în urma anexiunii, prin ucazul 59213 din 24 Ianuarie 1879 referitor la „Instituțiile tutelare în partea Basarabiei unită cu Rusia prin tratatul dela Berlin“ se decide prin art. 1 ca să „rămână în vigoare pentru locuitorii din această parte a Basarabiei cari s'au întors la supușenia rusească, modul local în ființă până acuma pentru administrația afacerilor și averilor minorilor“, iar pe de altă parte prin acelaș Ucaz se iau măsuri și se autoriză Ministerul Justiției de a explica și pune în concordanță legile românești lăsate prin acest ucaz în vigoare, cu codurile și statutele ruse obligatorii pentru instanțele judecătorești, adică și cu codul și procedura civilă rusă.

Considerând că, din acest ucaz rezultă, ca și din doctrina sus amintită a Senatului Ocârmuitor, pe deoparte că, legiuitorul rus consideră că, legile civile locale în vigoare la data anexiunii pentru a fi aplicabile și după această dată, era nevoie de menținerea lor printr'o declarațiune formală a autorității ruse, căci de aceia hotărăște prin acest ucaz menținerea legii românești cu privire la tutele, iar pe de altă parte învederează abrogarea codului civil român găsit în vigoare la data anexiunii, căci dacă acest cod ar fi fost considerat de legiuitorul rus ca rămas în vigoare în întregimea lui desigur că, nu ar mai fi edictat o lege specială prin care să mențină în vigoare o parte din el: aceia referitoare la tutele.

Considerând de asemeni, că nici din ucazul 59254 din 24 Ianuarie 1879 intitulat: „Regule Prea Înalt întărite, care trebuiesc observate la judecarea afacerilor penale și civile, născute sub guvernarea românească, în partea din Basarabia, unită cu Rusia prin tratatul dela Berlin“, nu se poate deduce menținerea în vigoare a legilor românești la afacerile născute după anexiune.

Că, în adevăr, din referatul Ministrului de justiție către Împăratul Alexandru al II-lea, anexat pe lângă acest ucaz, cât și din însăși titulatura Ucazului și din cuprinsul art. 1 partea I și art. 1 din partea II-a a acestei legi, rezultă neîndoios că, legiuitorul nu se ocupă aici de afacerile ce s'au născut sub guvernarea rusească în urma anexiunii, ci, după cum o arată în mod expres și formal, el se ocupă numai de afacerile născute sub stăpânirea românească, deci înainte de anexiune și urmărirea scopul de a armoniza în perioada de tranziție, situațiunile dobândite sub guvernarea românească, cu regulile noi de drept în vigoare sub noua stăpânire,

Că, dacă prin art. 1 din partea II-a a acestei legi, se arată că afacerile civile provenite din contracte, obligații și alte raporturi de drept — născute sub guvernarea românească — trebuiesc să se judece pe baza legilor cu observarea căroră s'au născut până ce se va lua în această privință o măsură specială, aceasta indică numai că, chiar la afacerile pentru care această lege se edicta, adică acele născute sub stăpânirea românească, legiuitorul rus din 1879 manifesta, încă dela acea dată, putința ca ele să nu mai fie rezolvite pe baza legii românești sub care s'au născut, ci pe baza dispozițiilor speciale ce ar lua în viitor.

Că această interpretare a intenției legiuitorului se găsește confirmată prin legea dela 12 Martie 1888, referitoare la obligativitatea căsătoriei religioase.

Că, în adevăr, prin această din urmă lege, autoritatea legiuitoare rusă, ocupându-se de căsătoriile ce s'au săvârșit sub guvernarea românească fără benedictiunea religioasă, valabile din punct de vedere al legii românești sub care s'au îndeplinit, și ca atare ar fi urmat să și producă efectele lor legale potrivit art. 1 partea II-a a Ucazului din 1879, totuși la 1888, legiuitorul rus impune celor căsătoriți numai civil sub stăpânirea românească, să îndeplinească cununia religioasă sub sancțiune de a nu mai fi considerați ca legiuit cununați după promulgarea acestei legi.

Că, aceasta explică pe deoparte rezerva pe care ucazul din 1879 o făcea cu privire la măsura specială de care vorbește în art. 1 partea II-a a legii referitoare la afacerile născute sub stăpânirea românească, iar pe de altă parte vorbind numai de căsătoriile din această categorie săvârșită numai sub stăpânirea românească, indică că după 1878 până la 11 Martie 1888 data legii de mai sus căsătoriile sub stăpânirea rusească se celebrau după legile civile ale Imperiului, adică cu benedictiunea religioasă obligatorie și deci codul civil român era considerat de legiuitor ca abrogat, fără ca un text special și formal să fi edictat această abrogare.

Considerând în fine că, abrogarea codului civil român în partea Basarabiei retrocedată Rusiei la 1878, s'a înscris în urmă în codul civil rus în mod formal în art. IV din „Introducerea“ ce precede textul acestui cod și se arată că, menționatul cod rus se aplică în toată întinderea lui în ținutul Akerman și Ismail și, ca atare, cel puțin dela această dată chestiunea nu mai poate fi discutată, legea rezolvând-o în mod formal, în sensul aplicării legii ruse: că, pe lângă aceasta, legiuitorul în art. IV indică ca isvoare ale acestui text tocmai așezământul oblatiei Basarabiei dela 1828, precum și Ucazele dela 1878 și 1879 mai sus menționate și, deci, interpretarea de mai sus a acestor legiuri se găsește făcută de însuși legiuitorul codului civil, cu caracter de lege.

Că, prin urmare în județul Ismail, la 1918 fiind în vigoare legea civilă rusă, urmează că Tribunalul Ismail, în mod eronat și prin violarea art. II din decretul-lege de organizarea justiției în Basarabia, se întemeiază pe texte din codul civil român pentru a rezolva litigiul de față.

Considerând însă că, aparține Înaltei Curți de a înlocui în hotărârea atacată cu recurs motivele de drept pe care în mod eronat se întemeiază instanțele de fond, prin acelea care urmează a fi aplicate în cauză, simpla

menționare a unor texte de lege, streine cauzei, nepunând atrage anularea hotărârei.

Considerând că, în legislațiunea rusă, funcțiunea executorilor testamentari ca, și în legea română este mărginită la actele de conservare a averii până la executarea dispozițiilor testamentare și ca atare executorii testamentari nu au căderea de a face acte de administrațiune, opozabile succesorilor, cu privire la imobilele succesiunii.

Că, potrivit art. 1084 cod. civil rus, explicat de către Senatul Ocârmuitor prin decizia 76 din 1898, un singur executor testamentar nici nu poate lucra valabil, afară de cazul când funcțiunile lor sunt separat repartizate prin testament.

Că, în specie, constant fiind că, prin testamentul Mariei Climova Dromașcova, nu se conferise celor 2 executori ai săi dreptul de administrațiune, urmază că, contractul de arendare invocat de recurent și încheiat numai de unul din cei doi executori testaentari, nu se găsește valabil nici în sistemul legiuirii ruse, și deci chiar dacă Tribunalul ar fi aplicat legea rusă, soluțiunea cauzei ar fi rămas aceeași și ca atare motivul de recurs cată a se respinge din acest punct de vedere.

Asupra motivului II de recurs:

„Violarea autorității lucrului judecat, de oarece între aceleași părți pentru aceeași cauză și aceleași motive, Tribunalul se pronunțase în litigiul despr care tratează acest dosar“.

Având în vedere că înaintea Tribunalului, recurentul a cerut respingerea acțiunii de față ca fiind lucru judecat în cauză, rezultând dintr'o altă sentință a Tribunalului cu No. 50 din 1920, dată între aceleași părți.

Că, însă, Tribunalul prin sentința de față a respins această excepțiune, motivând că prin sentința Nr. 50 din 1920 nu s'a discutat fondul afacerii ci s'a respins acțiunea de atunci ca rău îndreptată, pentru motivul că intimata de azi nu ceruse și nu obținuse cu ocazia judecării acelei cereri, trimiterea sa în posesiunea averii conform codului civil român, formalitate pe care a îndeplinit-o însă înainte de judecarea acțiunii de față.

Că, azi se pretinde prin motivul de recurs, că, Tribunalul respingând acest mijloc de apărare, nesocotește autoritatea lucrului judecat.

Considerând că, hotărârea de respingerea unei acțiuni ca neregulată intentată, nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat față de o altă acțiune care nu ar fi atinsă de vitiul imputat primei acțiuni.

Că, astfel fiind, și fără a mai examina dacă după legea rusă — singură aplicabilă în materie — ar mai fi fost necesară formalitatea unei prealabile trimiteri în posesiune, motivul de recurs cată a fi respins ca neîntemeiat.

Asupra motivului III de recurs:

„Violarea art. 1084 cod. civil rus, 895, 899 c. civ. rom. idem art. 918 acelaș cod“.

Considerând că, potrivit art. 798 proc. civ. rusă, recurentul este ținut a arăta prin cererea sa de recurs ce anume socotește ilegal în hotărârea atacată și pe ce temeiuri.

Că, întrucât prin motivul de recurs, recurentul se mărginește numai a enunța anume texte de lege, care

ar fi nesocotite de Tribunal prin hotărârea de față, fără a preciza în ce constă această violare de lege, motivul de recurs cată a fi respins ca insuficient dezvoltat.

Că, deci, recursul de față se găsește neîntemeiat. Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL, DIN IAȘI

Secția II

Audiența dela 7 și 12 Mai 1923

Președenția D-l M. D. Patron, Președinte

Ecaterina Leonardescu și alții cu Eduard Ghica

VÂNZARE. — PROMISIUNE UNILATERALĂ DE VÂNZARE. — POLIȚIATIUNE. — CARACTERUL EI. — ART. 942, 948 ȘI 1294 ȘI URM. C. CIVIL. VÂNZARE. — PROMISIUNE UNILATERALĂ. — OPTIUNE. — EFECȚE JURIDICE. — ART. 942, 948, 1294 ȘI URM. C. CIVIL.

1. Promisiunea unilaterală de vânzare fiind o convențiune cu caracter special prin care propunătorul se obligă a vinde altuia un lucru fără ca acesta să consimtă de îndată a'l cumpăra, ea presupune că acela căruia oferta i-a fost adresată, nu este în măsură de a accepta imediat vânzarea propusă și că are trebuință de un oarecare timp pentru a se pronunța.

2. O simplă ofertă de a vinde în anumite condițiuni, fără nici o manifestare de voință din partea aceluia căruia i se face, obligă propunătorul să mențină oferta sa în intervalul termenului necesar celui dintâi de a da un răspuns reflectat; în cazul însă când acela căruia i se face propunerea își rezervă în mod expres dreptul de a reflecta și de a nu ridica opțiunea sa decât ulterior, promițătorul rămâne obligat a vinde până la manifestarea intenției de a cumpăra.

No. — Respins ca neîntemeiat apelul făcut de Grigore Leonardescu în calitate de procurator al Ecaterinei Leonardescu și de Carol Diamant în contra sentinței civile cu No. 435 din 21 Decembrie 1922 a Tribunalului Vaslui dată în proces cu Eduard Ghica.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Ecaterina Leonardescu și Carol Diamant în contra sentinței No. 435 din 1922 dată de Tribunalul Vaslui, prin care s'a respins acțiunea intentată de către Grigore Leonardescu personal, ca cesionar al unei părți din drepturile Ecaterinei Leonardescu și ca procurator a acesteia și al D-rului Ernest Russ, concesionarul unei alte părți din acele drepturi, și de către Carol Diamant ca cesionar al unei jumătăți din acele drepturi, contra lui Eduard Ghica, fiind obligați să plătească acestuia una mie lei cheltueli de judecată.

Având în vedere că, prin această acțiune reclamantii au cerut ca Eduard Ghica să fie obligat a face ac-

tul vânzarea a cincizeci fălci teren situat pe moșia Țibana, jud. Vaslui, sau în caz de refuz, hotărârea ce se va da să țină loc de act de vânzare și să se rezilieze convențiunea pentru pădurea de pe acest teren, care a fost vândută altor persoane de către intimat și care să fie obligat la plata sumei de un milion lei cu titlu de daune reprezentând pierderile pricinuite prin neexecutare.

Având în vedere că, reclamantul în dovedirea acțiunii se sprijină pe scrisoarea din 22 August 1912 adresată de Eduard Ghica Ecaterinei Leonardescu și care în părțile ce interesează are următorul conținut:

„De îndată ce voi deveni proprietar pe moșia Țibana prin cumpărarea părții indivize în această moșie a D-lui Neron Lupașcu și de îndată ce voi stinge procesul intentat mie de fratele meu Albert Ghica pentru anularea actului prin care am devenit proprietar pe moșia Țibana, mă oblig a vă vinde 50 fălci pământ acoperit cu pădure cu preț de 1300 lei fălcea...”

La facerea actului se va număra de D-v. 30.000 lei, restul prețului mi-se va plăti de D-v. în cursul de 2 luni dela facerea actului cel mai de vreme în cursul lunii Ianuarie 1913. — Vă rog să bine-voiți a-mi confirma prin o scrisoare că consimțiți la condițiile de mai sus”.

Această scrisoare a fost încredințată la data confecționării ei lui Gr. Leonardescu pentru a o remite mamei sale Ecaterina Leonardescu, care primind-o a făcut mențiune pe ea că la 29 August 1912 a cesionat-o lui Ernest Russ și Gr. Leonardescu, cesiune pe care în urmă părțile în cursul procesului au anulat-o după cum rezultă din declarațiunea acestora făcută în convențiunea cu data de 30 Aprilie 1922. Prin actul notificat intimatului la 9 Februarie 1922, aceleași părți cesionează lui Carol Diamant jumătate din drepturile ce rezultă prin scrisoarea de mai sus. Din certificatul No. 3669/922 eliberat de Grefa Tribunalului Vaslui se constată că Amelia N. Lupașcu legatara universală a def. Neron Lupașcu, a vândut la 2 August 1918 lui Eduard Ghica toate drepturile pe care le avea în indiviziune cu acesta în moșia Țibana, iar acțiunea în anularea actului de vânzare a acestei moșii, intentată de Albert Ghica a fost stinsă prin declarațiunea de împăcare adresată Curții de Apel Iași S. II-a la 12 Martie 1913. Din lucrări se mai constată că prima manifestare expresă de a accepta a scrisorii din 22 August 1912 din partea apelantei Ecaterina Leonardescu, a avut loc la 14 Aprilie 1920, data la care aceasta notifică intimatului următoarele: „Scrisoarea D-tră din 22 August 1912 am cesionat-o D-lor Gr. Leonardescu și E. Russ cari au acceptat-o în întregime întocmai după cum și eu am acceptat-o în deplin acord cu D-tră”

În urmă, la 10 Decembrie 1921, apelanta împreună cu cesionații Gr. Leonardescu și Ernest Russ somează prin oficiul portăreilor Vaslui pe intimat să se prezinte pentru autentificarea actului de vânzare, întrucât condițiunile suspensive ale acestei vânzări au dispărut.

Având în vedere că, reclamantul în sprijinul acțiunii lor interpretând coprinsul scrisorii din 22 August 1912 susțin că ar conține o promisiune unilaterală de vânzare, obligatorie pentru intimatul Eduard Ghica prin acceptarea ei din partea apelantei Ecaterina Leonardescu, acceptare dedusă din păstrarea scrisoarei de către aceasta și din notificarea adresată intimatului după îndeplinirea condițiilor sub care se făcuse această promisiune.

Având în vedere că, promisiunea unilaterală de vânzare fiind o convențiune cu caracter special prin care propunătorul se obligă a vinde altuia un lucru, fără ca acesta să consimtă de îndată a-l cumpăra, ea presupune că acela, căruia oferta i-a fost adresată, nu este în măsură de a accepta imediat vânzarea propusă și că are trebuință de un oarecare timp pentru a se pronunța.

Că, promisiunea de vânzare implică o îngăduință pentru acela căruia i-a fost făcută și care se găsește

în imposibilitate de a-și lua o obligațiune actuală, ceiace determină în cele mai dese cazuri fixarea unui termen necesar pentru acceptare.

Că, efectul juridic a unor promisiuni variază după împrejurări. O simplă ofertă de a vinde în anumite condițiuni, fără nici o manifestare de voință din partea celui a căruia i se face, obligă propunătorul să mențină oferta sa în intervalul termenului de opțiune dacă s'a fixat, sau în lipsă, în intervalul termenului necesar celui dintâi de a da un răspuns reflectat. În cazul însă în care acela căruia i se face propunerea își rezervă în mod expres dreptul de a reflecta și de a nu indica opțiunea sa decât ulterior, în acest caz prin acordul de voințe a părților, promițătorul rămâne obligat a vinde până la manifestarea intențiunei de a cumpăra.

Având în vedere că, acestea fiind principiile referitoare la promisiunea de vânzare, urmează a se examina dacă, în specie, scrisoarea din 23 August 1912, conține o obligațiune unică contractată de intimat și dacă din fapte rezultă intențiunea părților de a reține apelantei dreptul a-și manifesta consimțământul său la cumpărare ori când ar fi socotit de cuviință, sau măcar într'un termen moral necesar unui răspuns reflectat.

Având în vedere că, apelanta cu nimic nu dovedește că interesul său de a cumpăra pădurea intimatului, era numai eventual la data primirii scrisorii, sau că se găsea în situațiunea de a-i fi necesar un termen de îngăduință pentru a se pronunța;

Că, un atare interes s'ar putea presupune, dacă intențiunea de a se obține acceptarea neîntârziată a cumpărării, nu ar rezulta din faptele cari au avut loc anterior eliberării scrisorii și din chiar cuprinsul ei.

Că, în această privință martorul S. Iosipovici, miștitul afacerii, propus chiar de reclamanti și audiat fără vreo opunere, lămurește că ceiace a determinat pe intimat să vândă apelantei pădurea, a fost de a avea banii necesari pentru a răscumpăra partea din moșia Țibana dela Neron Lupașcu, și care era în tratative în acel timp, întrucât acesta punea condiția plății imediate pentru a consimți la vânzare.

Că, această vânzare fiind tratată cu Gr. Leonardescu în lipsa apelantei, acceptarea cumpărării din partea Ecaterinei Leonardescu era necesară și în acest scop numai s'a eliberat scrisoarea pentru a fi remisă acesteia.

Că, ar fi fost nelogic ca intimatul să ceară confirmarea în scris a unei promisiuni de vânzare care ar fi fost obligatorie numai pentru el, fără a-i creia vre-un drept.

Că, declarațiunea martorului asupra acestui punct contrazice numai aparent conținutul scrisorii, întrucât nimic nu s'ar fi opus ca intimatul căpătând acceptarea apelantei la cumpărarea pădurei, să contracteze totodată cu N. Lupașcu sub condițiunea plății imediate a prețului, din banii ce urma a-i încasa în acelaș timp de la apelantă.

Având în vedere că, din însuși coprinsul scrisorii rezultă că intimatul cerând apelantei confirmarea în scris a condițiilor vânzării, a înțeles ca propunerea

să să capete acceptarea imediată a cumpărării, necesară pentru încheierea convențiunii cu N. Lupașcu, iar nu acceptarea unei simple promisiuni de vânzare obligatorie numai pentru cel dintâi și care neobligând întru nimic pe apelantă, ar fi fost presupusă prin simpla păstrare a scrisoarei de către aceasta, fapt care desigur că implică o acceptare tacită a unei promisiuni de vânzare.

Că, referitor la aceasta, este de reținut condițiunea pusă de intimat în scrisoare, că parte din prețul vânzării să se plătească la facerea actului, iar restul în două luni, dela această dată, cel mai de vreme în cursul lunii Ianuarie 1913.

Că, acest termen, care după însăși recunoașterea apelantei a fost fixat în interesul acesteia pentru a nu fi surprinsă de îndelivirea ambelor condițiuni sub care se făcea vânzarea și care putea să aibă loc îndată după remiterea scrisoarei, evidențiază intențiunea părților de a se obține imediată acceptare a cumpărării și încheierea contractului de vânzare-cumpărare anterior acestui termen, de la care începând, apelanta ar fi putut fi obligată oricând la plata prețului, dacă bine înțelese condițiunile sub care se făcea vânzarea, s'ar fi găsit îndeplinite.

Că, neîndeplinirea acestor condițiuni până la termenul fixat de părți pentru plata prețului, nu constituia o piedică a acceptării imediate la cumpărare, întrucât o astfel de acceptare putea fi dată fără inconvenient și la o ofertă condițională, iar în specie, realizarea uneia din condițiuni, atârnă, cel puțin în parte, tocmai de acceptarea cumpărării pădurei oferite de către intimat.

Având în vedere că, din cele expuse rezultă că, intimatul Eduard Ghica prin scrisoarea din 22 August 1912 a făcut apelantei Ecaterina Leonardescu o ofertă condițională de vânzare, pe care aceasta era obligată a o accepta în timpul material, necesar unui răspuns, acceptare care cu nimic nu se dovedește că a avut loc, ceiace presupune renunțarea acesteia la încheierea convențiunii și stabilește liberarea celui dintâi de orice obligațiune.

Că, deci, acțiunea rămâne nefundată, iar apelul urmează a fi respins ca nefundat.

Apreciind și cererea de cheltuieli de judeată formulată de intimat, fixează suma de 2000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de dl. consilier D. Cihodariu, respinge ca nefundat apelul.

Semnată: M. D. Patron, D. Cihodariu, D. S. Lupu, I. Solomon.

TRIBUNALUL ILFOV S. II Civ. cor.

Audiența dela 20 Noembrie 1922

Președenția d-lui Al. Liciu, Președinte

N. Popovici-Lupa cu Casa Rurală

LOCATIUNE DE SERVICIU. — DURATĂ NEDETERMINATĂ. — CONCEDIERE. — ART. 1471 C. CIV.

Locațiunile de serviciu făcute pentru o durată nedeterminată, în lipsa unei legi care să garanteze stabilitatea, sunt reziliabile după voința părților.

No. 876. — Respinsă ca nefundată acțiunea intentată de N. Popovici-Lupa contra părții Casa Rurală pentru daune cauzate de licențierea sa din serviciu.

Au pledat din partea reclamantului d-l avocat Popescu Tudor și pentru Casa Rurală d-l avocat Em. Dendrinu.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de d. N. Popovici-Lupa contra Casei Rurale, prin care cere salariul ce i se cuvine ca funcționar al Casei Rurale, apoi gratificații, rețineri pentru pensie, cheltuieli pentru deplasare la Iași și suma de 100.000 lei, cu titlu de daune, pentru licențierea intempestivă din serviciu.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile și concluziunile atât orale cât și în scris ale părților;

Considerând că, din toate acestea rezultă în fapt următoarele: În 1912, reclamantul e numit șeful serviciului agronomic al Casei Rurale cu un salariu de 600 lei lunar. După declararea războiului și după ocupația germană în Noembrie 1917, direcția Casei Rurale alarmată de insuficiența personalului, pune în vederea funcționarilor rămași a se prezenta regulat la serviciu, iar prin încheierea consiliului de administrație din Februarie 1918, repetă aceiași invitație, decidând ca funcționarii ce vor lipsi și mai departe, vor fi considerați ca demisionați. După restabilirea legăturilor între teritoriul ocupat și Moldova, reclamantul se duce în Iulie 1918, la Iași unde continuă să funcționeze și să primească salariul. I se plătește acest salariu, dar direcția Casei Rurale face rezerva formală că deși plătește își păstrează dreptul de a cerceți activitatea reclamantului în timpul ocupațiunii. La 6 Februarie 1919, de sigur în urma investigațiilor făcute de Casa Rurală, îl consideră destituit — iar el socotind injustă înlocuirea și crezând că i se mai cuvine diferite sume ca salariu, reclamantul Popovici Lupa face prezenta acțiune.

Considerând că, reclamantul acceptând în 1912 funcțiunea de șef al serv. agronomic al Casei Rurale, înțelegea implicit să se supună legii constitutive a Casei Rurale.

Că, dat fiind că art. 71 al. 3 al legii Casei Rurale prevede că, subdirectorii și cel alt personal pot fi revocați de Consiliul de Administrație, hotărârea Con-

siliului din 6 Februarie 1919, e conformă cu legea și deci reclamantul acceptând riscurile aplicării acestui text, nu se poate plânge astăzi.

Că, în ce privește locațiile de serviciu făcute pentru o durată nedeterminată, când nu e o lege care să garanteze stabilitatea, ele sunt reziliabile, după voința părților.

Că, dacă în Franța pentru a pune la adăpost mai ales pe lucrători de licențieri intempestive s'a făcut legea din 1890 (Planiol, V. 2, pag. 608), care autoriză în adevăr cererea de despăgubiri din partea celui concediat, în cazul când concedierea era făcută fără motiv, în lipsa de astfel de lege la noi, rămân principiile din Cod, după care părțile își păstrează întreaga libertate de acțiune privitor la denunțarea convenției.

Că, dacă doctrina și jurisprudența franceză, chiar sub regimul legii din 1890, admite o despăgubire echivalentă cu salariul pe o lună sau două (Planiol, V. 2, pag. 6. 11), — chiar în acest sistem, reclamația de față nu e fundată, de oarece reclamantul Popovici-Lupa a continuat să ia salariul dela Februarie 1918, de când a fost prevenit a doua oară și continuând să ia leafa până în Noembrie 1918.

Că, deși Casa Rurală a declarat că pentru timpul dela Martie 1918 își rezervă dreptul să ceară restituirea acestor sume, totuși dat fiind că nu le-a cerut, reclamantul nu se poate plânge că nu i s'a dat fără nici un fel de obligație, o îndemnizare pentru înlocuirea sa.

Considerând că, chiar dacă Casa Rurală nu ar fi fost autorizată de legea constitutivă să procedeze astfel, ea era autorizată de atitudinea reclamantului.

Că, mai întâiu, lipsa dela serviciu ce a obligat direcția să atragă atenția funcționarilor, că personalul fiind restrâns în timpul ocupației, e nevoie de munca lor asiduă, înștiințare repetată și în Noembrie 1917, și Februarie 1918, autoriza Casa Rurală să înlocuiască pe reclamant.

Că, apoi, împrejurarea de ordin moral ce evident are marea sa însemnătate, că reclamantul a primit funcțiuni dela puterea ocupantă, fiind numit sechestrul la trei moșii, arată că avusese o atitudine ce lăsa de dorit, că făcuse servicii dușmanului, și că abaterea aceasta era drept să fie sancționată.

Că, dacă dl. Popovici-Lupa prezintă certificate dela Statul Major economic german, că ceruse chiar desărcinarea din atribuțiile date și că nu se acceptase demisia sa, ele desigur nu pot constitui o probă irefutabilă, de oarece nimic nu împiedeca aranjarea dobândirii lor și de oarece au fost numeroase cazuri de demiteri de felul acestora.

Că, achitarea salariului la Iași, de Casa Rurală nu înseamnă o renunțare a sa de a aplica sancțiunile a-

plicate mai târziu, fiindcă plata făcută e sub condiția de a nu se descoperi în contra sa fapte ce ar împiedeca rămânerea în serviciul Casei Rurale, și de oarece în August 1918 nu avea elementele suficiente pentru a judeca atitudinea reclamantului.

Considerând că, detaliând celelalte capete de cerere în afară de salariu, găsim că sunt deopotrivă de neîntemeiate. Că, gratificațiile fiind facultative, nu se poate impune acordarea lor. Că, reținerile de pensie conform dispoz. serv. interior al Casei Rurale, se cere ca funcționarul să fi funcționat 10 ani, să fi decedat sau să fi devenit impropriu serviciului, ceea ce nu are loc în speță.

Că, cheltuețile de deplasare la Iași nu pot fi ținute în seamă, căci d-sa s'a dus acolo din proprie inițiativă fără să i se fi cerut aceasta de Direcție.

Că, în ceea ce privește daunele morale, ele nu sunt justificate, fiindcă mai întâi Casa Rurală era îndreptățită să concedieze din serviciu pe reclamant, și apoi în fapt fiind că d-sa continuă a ocupa catedra la școala de agricultură și fiindcă în manifestările sale politice, a reușit să întrunască numeroase sufragii, ceea ce probează că decizia Casei Rurale nu i-a adus o deșcalificare a cărei valorificare o cere reclamantul.

Că, astfel fiind, acțiunea de față se găsește nefundată și urmează a fi respinsă ca atare. Apreciind cheltuețile de judecată cerute de pârâtă, le fixează la 300 lei.

Pentru aceste motive, redactate de dl. Președinte Al. Liciu, respinge ca nefundată acțiunea.

Semnați: Al. Liciu, S. Radovan.

TRIBUNALUL DOLJ, Secția III

Audiența de la 7 Mai 1923

Președenția D-lui N. Antoniadă, judecător

I. G. Băloescu parte civilă ou inculpatul Mitu Andreescu

DELICT DE PRESĂ.—CALOMNIE.—FUNCTIONAR.—CINSTE PERSONALĂ.—
TRIBUNALE ORDINARE.—ART. 26 AL. C. DIN NOUA CONSTITUȚIE.
DELICT DE PRESĂ.—COMPETINȚA TRIBUNALELOR ORDINARE.—RE-
TRACTIVITATE.—ART. 26 AL. C. DIN NOUA CONSTITUȚIE.

1. Potrivit dispozițiilor art. 26 al. c. din noua Constituție, sunt de competența Tribunalului ordinare, calomniile aduse funcționarilor prin cari sunt atinși în cinstea lor personală, indiferent dacă se raportează la funcționar, ca lucrând în funcțiunea sa, sau e în afară de orice legătură cu funcțiunea ce ocupă.

2. Sunt de competența Tribunalului ordinare delictul de presă enumerate în art. 26 din noua constituție, chiar când au fost săvârșite

înaintea promulgării actualei Constituții, în virtutea principiului retroactivității legilor cari statuiază asupra competenței instanțelor de judecată.

No. 727.—Condamnat inculpatul Mitu Andreescu pentru delictul de calomnie adusă persoanei lui I. G. Băloescu.

S'au ascultat D-l procuror Gh. Ionescu și d-l avocat N. Tomescu din partea reclamantului parte civilă, lipsă fiind inculpatul.

Tribunalul,

Asupra acțiunii publice, deschisă contra inculpatului Mitu Andreescu directorul societății industriale, din Craiova, prin petiția înregistrată la No. 5335 din 1923 introdusă de reclamantul I. G. Băloescu, șeful stației Strehia, pentru delictul de calomnie.

Având în vedere actele din dosar, susținerile reclamantului și concluziunile d-lui Procuror.

Având în vedere că în fapt se constată că inculpatul Mitu Andreescu, a publicat în No. 189 din 7 Februarie 1923, al ziarului local știrea în articolul intitulat „Cine scumpește viața” cu sub titlu „Ticăloșia unui șef de gară, Cazul d-lui Băloescu din Streliaia”, în care pe lângă expresii ca „bețivan, incorigibil, ticălos, funcționar de școală veche, învechit în rele și bețivan ordinar”, mai atribuie reclamantului și faptul că a amendat Societatea Industrială, fiind că nu i-a dat reclamantului gratis un vagon de lemne pretins de acesta.

Având în vedere că în drept acest fapt din urmă imputat reclamantului constituie delictul de calomnie prevăzut de art. 294 c. p. întru cât prin el și se pune în sarcina reclamantului o vină grea, sancționată de art. 144 cod penal, care pedepsește pe funcționarii publici ce pretind daruri pentru a face acte ce privesc funcția lor.

Având în vedere că acest delict fiind săvârșit prin mijlocul presei, face ca el să fie un delict de presă; că în atare caz urmează să examinăm, dacă Tribunalul este competent pentru a-l judeca.

Având în vedere că de unde prin constituția anterioară toate delictele de presă erau date în competența juraților, prin noua constituție promulgată la Martie 1923, nu toate delictele de presă au rămas juraților; art. 26 al. a. b. și c. din noua constituție dă în competența Tribunalelor ordinare, delictele de presă arătate în acele aliniate; cele arătate în al. c. sunt calomniile, injuriile și difamațiile aduse particularilor, sau funcționarilor publici pri care ar fi, atinși în viața particulară sau în cinstea lor personală.

Considerând că inculpatul atribuindu-i reclamantului o pretindere de mită, prin aceasta a atins cinstea personală a reclamantului; că interpretarea care trebuie dată expresiei de cinste personală, arătată de art.

26 al. c. din noua constituție trebuie să fie aceia a cinstei unui funcționar, indiferent dacă se raportează la funcționar, ca lucrând în funcția sa, sau ne având nici o legătură cu funcția sa;

Că, distincția care ar face ca o calomnie ce privește cinstea unei persoane ca funcționar să fie de competența juraților, iar cinstea funcționarului în ceea ce privește raporturile sale, în afară de funcția sa, să fie de competența Tribunalului nu își are nici o rațiune de a fi; că această distincție n'ar concorda nici cu spiritul care a presidat la lucrările constituantei în această materie, care între altele a fost că în vederea unei punități mai asigurate, delictele de presă din aliniatele arătate să se ia din competența juraților, pentru a fi date în competența Tribunalelor; că rezultă deci, din cele expuse că fapta inculpatului intră în prevederile art. 26 al. c. din noua constituție și deci este de competența Tribunalului de a fi judecată;

Având în vedere însă că acest delict a fost săvârșit înainte de promulgarea actualei constituții; că prin urmare rămâne să examinăm dacă și în cazul acesta Tribunalul este competent de a judeca delictul de față.

Considerând că prin luarea unelor delictes de presă dela jurați, pentru a fi date Tribunalelor ordinare, noua constituție prin această dispoziție dă o competență nouă Tribunalelor; că normele care privesc competența unei instanțe după principiile cunoscute au efect retroactiv; că în speța de față cu atât mai mult urmează să fie aplicate aceste principii, întru cât o altă instanță n'a fost sezizată cu judecarea, și Tribunalul dela început a fost sezizat cu judecarea delictului săvârșit de inculpat; că dacă Tribunalul este competent de a judeca delictul de față de și el a fost săvârșit înainte de promulgarea actualei constituții, întru cât pe de altă parte nici dispozițiile transitorii ale noiei constituții nu se opun la această judecare.

Având în vedere că faptul săvârșit de inculpat, după cum s'a arătat mai sus, constituie delictul de calomnie prevăzut de art. 294 c. penal, și pedepsit de art. 297 acelaș cod, texte din lege care citite în ședință publică, spun următoarele:

Pentru aceste motive, condamnă pe inculpatul Mitu Andeescu.

Semnați: N. Antoniadă-Mihail, Hariton Udrea.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat.